

Raahe-opisto
Taiteen perusopetuksen yleisen
oppimäärän opetussuunnitelma
Kuvataide ja käsityö

Raahe-opisto

Sisällys

1. Opetussuunnitelma.....	1
1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman perusteet.....	1
1.2 Opetussuunnitelman laatiminen	1
1.3 Opetussuunnitelman sisältö	2
1.4 Raahe-opiston toiminta-ajatus.....	2
2. Taiteen perusopetuksen yleiset tavoitteet.....	3
2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä	3
2.2 Taiteen perusopetuksen arvopohja	3
2.3 Oppimiskäsitys	3
2.4 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet.....	4
3. Opetuksen toteuttaminen.....	4
3.1 Oppimisympäristöt.....	4
3.2 Toimintakulttuuri	5
3.3 Rakenne ja laajuus.....	6
3.4 Oppimäärän yksilöllistäminen ja opintojen hyväksi lukeminen	7
3.5 Arviointi.....	7
3.6 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot.....	7
4. Kuvataide.....	8
4.1 Kuvataiteen yhteiset opinnot (300 h/11,1 op).....	9
4.2 Kuvataiteen teemaopinnot (200 h/ 7,4 op).....	15
4.3 Työtavat kuvataiteen opetuksessa	19
4.4 Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa.....	19
5. Käsityö.....	20
5.1 Käsityön yhteiset opinnot (300 h/ 11,1 op)	20
5.2 Käsityön teemaopinnot (200 h/7,4 op).....	25
5.3 Työtavat käsityön opetuksessa	28
5.4 Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa.....	28

1. Opetussuunnitelma

1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman perusteet

Taiteen perusopetuksen ohjausjärjestelmän osia ovat:

- laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta
- Opetushallituksen määräys taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma.

Taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 5 §:n mukaan Opetushallitus päättää taiteenaloittain taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä (opetussuunnitelman perusteet). Opetushallitus päättää myös oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista (laki taiteen perusopetuksesta, 8 §). Taiteen perusopetus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja oppilaan arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä.

1.2 Opetussuunnitelman laatiminen

Koulutuksen järjestäjä laatii ja hyväksyy kullekin taiteenalalle opetussuunnitelman Opetushallituksen päättämien taiteenperusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaan tarkentaen ja täsmentäen niitä. Jokainen Meri-Pohjolan opistopiiriin kuuluva kansalaisopisto päättää laajalla yhteistyöllä työstetyn opetussuunnitelman sisältöjen muokkaamisesta oman opiston tarpeiden mukaiseksi, opetussuunnitelman käytöstä, käyttöönotosta oman opiston tarpeiden ja resurssien mukaiseksi.

Raahe-opisto tarjoaa lapsille yleisen taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti opetusta kuvataiteessa ja käsityössä. Opetussuunnitelman hyväksyi Raahen kaupungin tulevaisuuslautakunta kesäkuussa 2018 ja muutokset hyväksytään elokuussa 2024. Opetussuunnitelma on tehty Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti huomioiden paikallisen toimintakulttuurin ja Raahen olosuhteet. Opetussuunnitelmaa laadittaessa on huomioitu oppilaiden yksilölliset tarpeet ja valmiudet, taiteenalan traditio ja paikallinen kulttuuriperintö, taiteenalan kansalliset ja kansainväliset muutokset, jatko-opintojen vaatimukset sekä Raahe-opiston ja sen toimintaympäristön omaleimaisuus.

Opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä laajan verkoston kanssa. Raahessa opetussuunnitelman laatimisessa on myös oppilaiden ja huoltajien näkökulmat huomioitu. Yhteistyö eri tahojen kanssa tukee opetussuunnitelmaprosessin onnistumista käytännössä. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman toimivuutta ja toteutumista arvioidaan aina lukuvuoden päättyessä. Mikäli opetussuunnitelmassa havaitaan muutostarpeita, voidaan opetussuunnitelmaa muokata toimivammaksi ja hyväksyttää muutokset tulevaisuuslautakunnalla.

Opintojen kuvaaminen osaamisperusteisesti ja Koski -tietovarannon käyttö on mahdollista niiden muutosten myötä, joita on tehty lakiin valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä

(884/2017) sekä lakiin taiteen perusopetuksesta. Lakimuutokset ovat tulleet voimaan 1.1.2023. Raahe-opiston taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelmassa kuvataan koulutukset osaamisperusteisesti, mikä tarkoittaa koulutuksen sisällön, osaamistavoitteiden ja arviointikriteereiden kuvaamista niin, että opiskelijan osaaminen tulee näkyviin ja se on entistä helpompi tunnustaa ja tunnistaa. Opintojen laajuudet kuvataan opintopisteinä. Osaamisperusteisesti kuvattua opetussuunnitelmaa noudatetaan kaikkien opiskelijoiden kohdalla riippumatta siitä, onko suostumus tietojen tallentamiseen Koski-tietovarantoon annettu. Suoritusta ei viedä Koski-tietovarantoon, jos opiskelija ei ole antanut siirtoon kirjallista suostumusta.

1.3 Opetussuunnitelman sisältö

Opetussuunnitelma sisältää seuraavat asiat sen mukaan, kuin taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätään:

- oppilaitoksen toiminta-ajatus
- oppilaitoksen arvot, oppimiskäsitys, oppimisympäristö ja työtavat
- oppilaitoksen toimintakulttuuri
- opetuksen rakenne ja laajuus
- opetuksen yleiset tavoitteet
- yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet
- teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet.
- oppimisen arviointi
- opetussuunnitelman perusteissa kuvataan yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet
- oppimäärän yksilöllistäminen
- oppilaaksi ottamisen periaatteet
- yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

1.4 Raahe-opiston toiminta-ajatus

Taiteen perusopetuksen toiminta-ajatus ja arvot pohjaavat opetussuunnitelman perusteiden ja Raahen kaupungin arvoihin. Raahe-opisto on aktiivinen toimija, jonka toiminta on avointa, yhdenvertaista ja tasa-arvoista. Opisto tarjoaa kaikille mahdollista, yleissivistävää vapaa-ajan harrastustoimintaa ja koulutusta. Raahe-opiston toiminta luo kaikille ikäryhmille hyvinvointia, lisää ihmisten työkykyisyyttä, ehkäisee syrjäytymistä ja vähentää yksinäisyyttä kaikissa ikäryhmissä, ylläpitää senioreiden toimintakykyä sekä toimii kuntalaisten kohtaamispaikkana ja lisää sosiaalisia kontakteja. Opiston tavoitteena on parantaa kuntalaisten toimintaedellytyksiä yhteiskunnassa kaikissa elämänvaiheissa.

Raahe-opiston taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelma perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta (633/1998) sekä asetukseen (813/1998). Taiteen perusopetuksen opetushenkilöstön kelpoisuus perustuu asetukseen opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998). Raahe-opiston rehtori on vastuussa opetuksen järjestämisestä ja päätoimiset virassa olevat opettajat opetuksen suunnittelusta. Taiteen perusopetusta kehitetään ja arvioidaan vuosittain yhteistyössä rehtorin, opettajien ja alueen muiden taiteen perusopetusta antavien tahojen kanssa. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja kehitetään ainealoittain.

2. Taiteen perusopetuksen yleiset tavoitteet

2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä

Taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaan taiteen perusopetuksella tarkoitetaan tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on laadukkaan ja monipuolisen taideopetuksen kautta tarjota lapsille ja nuorille mahdollisuus tehdä ja kokea taidetta. Taideharrastuksen kautta opiskelijat saavat elinikäisen rakkauden taiteeseen ja siitä tulee luonnollinen osa opiskelijoiden elämää. Opetuksella edistetään kaikille kuuluvaa kulttuurista osallisuutta ja aktiivista toimijuutta niin taiteen kentällä kuin laajemmin yhteiskunnassa. Taideopetuksen tavoitteena on auttaa ymmärtämään kunkin taiteenalan perintö ja yhteiskunnallinen merkitys. Paikalliskulttuuria, historiaa ja lähiympäristöä hyödynnetään oppimisen paikkoina ja taidetyöskentelyn lähtökohtina samalla kun oma tekeminen liitetään laajempaan taiteen tekemisen perinteeseen. Raahe-opiston taiteen perusopetuksen opinnoissa hyödynnetään luovasti Raahen värikästä historiaa, vahvaa kulttuuriperinnettä, merellisyyttä sekä ympäröivää luontoa.

2.2 Taiteen perusopetuksen arvopohja

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta moniarvoisen ja uudistuvan kulttuuriperinnön pohjalta taiteen keinoin. Taideopetus tukee maailmaa, jossa ihmisoikeudet sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat kulttuurista monimuotoisuutta vaalien, ja jossa kaikilla tulisi olla mahdollisuus taideharrastukseen. Yhdenvertaisuuden ajatukselle perustuvassa opetuksessa pyritään helpottamaan erilaisten opiskelijoiden opiskelua heidän yksilöllisiä tarpeitaan huomioiden ja niihin vastaten. Opetuksen joustavuudella ja monipuolisuudella pyritään ratkomaan harrastamisen tiellä olevia esteitä.

2.3 Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija, joka oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan niiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että muiden kanssa.

Raahe-opistossa taiteen perusopetus pohjaa kokonaisvaltaiseen ja kokemukselliseen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan tieto rakentuu oman osallisuuden ja tekemisen kautta. Opetuksessa huomioidaan, että opiskelija oppii myös muualla kuin koulussa ja taiteen perusopetuksessa. Opiskelija jäsentää oppimaansa jo aiemmin osaamansa ja tietämänsä sekä muilla elämänalueilla oppimansa pohjalta, omista yksilöllisistä lähtökohdistaan. Raahe-opistossa tapahtuvassa taiteen perusopetuksessa opitaan toimimalla, tekemisen ja kokemisen kautta. Havainnot, tunteet, ajattelu ja motivaatio rakentavat oppimispolkua yhdessä vuorovaikutuksen ja reflektoinnin kanssa. Opiskelijaa kannustetaan pitkäjänteiseen ja kärsivälliseen työskentelyyn ja sen kautta tapahtuvaan taitojen kehittymiseen. Vaativasta ja pitkäjänteisyyttä edellyttävästä harjoittelusta pyritään tekemään mielekästä ja motivoivaa. Taiteen perusopetus kehittää monipuolisesti opiskelijan tietoja, taitoja ja osaamista taiteidenvälisyyttä sekä taiteen ja tieteen yhteyksiä hyödyntäen. Oman osaamisen kehittäminen tarjoaa myönteisiä oppimiskokemuksia ja mahdollisuuksia uuden luomiseen.

Opettaja edistää tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista ryhmissä. Opettaja tukee yhteistoiminnallisuutta ja yhteisöllisyyttä ryhmässä sekä eri ryhmien välillä. Raahe-opistossa hyvän ryhmähengen rakentamiseen panostetaan ja keinoina käytetään kannustavaa vertaispalautteen antamista, ilmiöiden yhdessä pohtimista, yhteisten teemojen suunnittelemista ja tavoitteiden asettamista. Opetus pyrkii tukemaan jokaisen opiskelijan yksilöllistä oppimista ja kehittymistä. Joustavat opetusjärjestelyt tarjoavat mahdollisuuksia erilaisille oppimispoluille, joihin opiskelija voi itse vaikuttaa. Aktiiviseen toimijuuteen kannustavalla opetuksella luodaan ja vahvistetaan kokemusta omasta osallisuudesta, jossa sekä opiskelijat että opettajat ovat osa omaa ryhmäänsä, oppilaitostaan, taiteenlajinsa edustamaa taideyhteisöä sekä koko ympäröivää yhteiskuntaa.

2.4 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Taiteen perusopetuksessa vahvistetaan opiskelijan taidesuhteen rakentumista sekä omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opiskelija oppii arvostamaan kulttuuriympäristöä ja muiden tekemää taidetta. Taideopiskelu kehittää ajattelun taitoja ja monilukutaitoa, vahvistaa opiskelijan identiteetin rakentumista sekä tukee kulttuurisen lukutaidon ja luovan ajattelun kehittymistä.

Opiskelija hyödyntää taidetyöskentelyssään omia elämäkokemuksiaan. Taidesuhte omakohtaistuu, kun tekeminen kiinnittyy opiskelijalle itselleen merkityksellisiin asioihin. Taidetyöskentelyn synnyttämät elämykset ja oivallukset antavat välineitä itsetutkiskeluun ja ihmisenä kasvamiseen. Taiteen perusopetuksessa pohditaan elämän merkityksellisyyttä ja jäsennetään maailmaa sekä yksilöllisen että yhdessä tekemisen kautta. Taiteelle olennaiset eksistentiaaliset, esteettiset, eettiset ja ekologiset kysymykset ohjaavat pohtimaan kuka minä olen, miten hyvä elämä rakentuu ja mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta.

Taiteen tekeminen tukee opiskelijaa kiinnittymisessä häntä ympäröivään maailmaan; luonnonympäristöön, kulttuuriympäristöön ja yhteiskuntaan. Taideoppimisessa opitaan itse oivaltaen. Opiskelijalle annetaan mahdollisuuksia omien töiden ja taideprojektien suunnittelemiseen sekä erilaisten materiaalien, työtapojen, tekniikoiden tutustumiseen ja luovaan kokeilemiseen. Opiskelijan omat näkemykset ja ajatukset taiteesta nähdään arvokkaina, muualla karttuneet tiedot ja taidot tunnistetaan ja opiskelijaa kannustetaan uuden kohtaamiseen ja taiteidenväliseen työskentelyyn.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1 Oppimisympäristöt

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia, ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan. Raahe-opistossa taiteen perusopetus toteutetaan ryhmäopetuksena. Oppilas oppii vuorovaikutuksessa opettajiin, muihin opiskelijoihin ja opetusryhmiin sekä eri taidealoihin. Oppiminen on yhteisöllistä: opitaan yhdessä, opitaan toisilta ja toimitaan

vuorovaikutuksessa ympäristön ja materiaalien kanssa. Dialogisuus ja vastavuoroisuus ovat merkityksellisiä tiedon rakentumiselle. Vuorovaikutuksessa ympäristöön ja toisiin myös omat kokemukset saavat uusia merkityksiä. Yhteisöllisessä työskentelyssä jokaisen vahvuudet ja yksilöllinen kokemusmaailma hyödynnetään yhteiseen käyttöön. Toisten kokemusmaailmaan tutustuminen mahdollistuu, kun kohtaamisille luodaan turvalliset, erilaisuuden sallivat sekä jokaisen osallisuutta tukevat puitteet. Turvallinen ilmapiiri luo hyvän maaperän luovalle ilmaisulle sekä vahvistaa luottamusta omiin mahdollisuuksiin elämän eri alueilla.

3.2 Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestäväää hyvinvointia edistäväää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Raahe-opistossa lähtökohtana on opettajien ja oppilaiden kokemus osallisuudesta, joka syntyy toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisen kautta.

Raahe-opiston toimintakulttuuri perustuu avoimuuteen, opiskelijälähtöisyyteen sekä yhteisöllisyyteen, jotka edellyttävät yhdessä toimimista ja aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Toiminnalla pyritään edistämään hyvinvointia sekä kestävän elämäntavan mukaisia käytäntöjä sekä kulttuurien monimuotoisuutta.

Taiteen perusopetusta kehitetään tuntiopettajia kouluttamalla, opetussuunnitelmia päivittämällä, osallistumalla alan kansalliseen keskusteluun sekä erilaisten paikallisten monitaiteisten ja monialaisten sekä mahdollisuuksien mukaan kansainvälisten yhteistyöprojektien kautta.

Vanhempia kuullaan ja heiltä pyydetään vuosittain palautetta opetuksesta. Opiston näyttelyjen ja sosiaalisen median kanavien kautta vanhemmat pääsevät näkemään ja arvioimaan työn tuloksia.

Taiteen perusopetuksen oppimisympäristöt ovat sekä saman henkisten että erilaisten opiskelijoiden yhteistoiminnallisia kohtaamispaikkoja. Luovan työskentelyn edellytyksenä on, että opetustilat ovat sekä sosiaalisesti viihtyisiä että fyysisesti turvallisia. Oppimisympäristöjä suunniteltaessa huolehditaan, että erilaiset työturvallisuus-, ympäristöystävällisyys-, terveys- ja esteettömyystekijät tulevat huomioituiksi.

Erilaisuutta sallivassa ja yhteisöllisyyteen pyrkivässä oppimisympäristössä kaikki kokevat taustastaan tai sukupuolestaan riippumatta olevansa tervetulleita. Oppimisympäristöjen kehittämisessä kiinnitetään huomiota taiteiden välistä sekä monialaista yhteistyötä tukeviin tekijöihin. Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

3.3 Rakenne ja laajuus

Raahe-opistossa taiteen perusopetusta järjestetään kuvataiteessa ja käsityössä yleisen oppimäärän mukaisena. Opetusta on tarjolla lapsille ja nuorille. Oppilaaksi otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä, erillistä pääsykoetta ei ole. Uusia ryhmiä perustetaan kysynnän ja mahdollisuuksien mukaan vuosittain. Opiskelun voi aloittaa myös jo käynnissä olevissa ryhmissä, mikäli niissä on tilaa.

Opetuksen laajuus on 500 oppituntia ja se kestää oppiaineesta riippuen 6-8 vuotta. Opinnot jakautuvat yhteisiin opintoihin (300 oppituntia) ja teemaopintoihin (200 oppituntia). Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Tarkemmat kuvaukset opintokokonaisuuksista löytyvät ainekohtaisista opetussuunnitelmista. Opetuksen tarkemmat sisällöt ja tavoitteet tarkennetaan lukuvuosisuunnittelussa toimintakausi kerrallaan ja niistä tiedotetaan opiskelijoille. Opetus koostuu viikoittain kokoontuvista ryhmistä. Joustava opintojen järjestäminen mahdollistaa yhteisten ja teemaopintojen yhtäaikaisen toteuttamisen.

Raahe-opisto voi käyttää opintojen laajuuden kuvaamiseen opintopisteitä, joka on koulutuksen suorittamiseen vaadittavaa opiskelijan työmäärää. Opiskelijan keskimäärin 27 tunnin työpanos vastaa yhtä opintopistettä. Yhden opintopisteen suorittamisen vaatima työmäärä voi käytännössä vaihdella kurssien ja opiskelijoiden valmiuksien mukaan. Opetushallituksen ohjeistuksen mukaisesti käytetään taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallisen laajuuden kuvaamiseen 18,5 opintopistettä, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 11,1 opintopistettä ja teemaopintojen 7,4 opintopistettä. Koulutuksen järjestäjä voi määritellä opintotasojen laajuudet suuremmaksi kuin edellä mainitut opintopisteiden minimimäärät.

Koulutuksen järjestäjä voi päättää, viekö Koski-tietovarantoon taiteenalakohtaisen oppimäärän perusosat (yhteiset/teemaopinnot) tai pienempiä kokonaisuuksia (esim. oppilaitoksen omasta opetussuunnitelmasta). Kaikille saman opintokokonaisuuden opiskelijoille tarjotaan samaa mahdollisuus opintojen kirjaamiseen Oma opintopolku - palveluun. ePerusteisiin viedään opetussuunnitelma, jossa on kuvattu osaamisperusteisesti eri taiteenalojen opinnot.

Koski-tietovarantoon vietävä tietosisältö on yleispiirteiltään seuraava:

1. koulutuksen nimi ja laajuus opintopisteinä
2. koulutuksen alkamisen ja päättymisen ajankohdat;
3. osaamisen arviointi.

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Yhteisten opintojen ja teemaopintojen keskeiset sisällöt, osaamistavoitteet, arviointikriteerit ja opintojen laajuus opintopisteinä on kirjattu opetussuunnitelmassa jokaisen opetettavan aineen kohdalle.

Koulutuksen järjestäjä voi käyttää myös omia painotuksia yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien, osaamistavoitteiden, sisältöjen ja laskennallisten laajuuksien määrittelyssä opintopistein.

3.4 Oppimäärän yksilöllistäminen ja opintojen hyväksi lukeminen

Oppimäärää on mahdollista yksilöllistää vastaamaan opiskelijan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Yksilöllistämisen tarkoitus on, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Raahe-opistossa oppilaalle voidaan laatia henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilöllistäminen voi tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan, tarvittavien tukitoimien ja arviointimenettelyn yksilöllistämistä. Yksilöllistäminen tehdään niin, että se mahdollistaa oppilaan taitojen kehittymisen oppilaan omista lähtökohdistaan.

Opiskelijan oppimispolun suunnittelussa huomioidaan opiskelijan aiempi osaaminen ja muualla hankitut taidot. Muualla suoritettuja taiteen perusopintoja tai muita taideopintoja voidaan lukea hyväksi opintoihin tapauskohtaisesti soveltuvilta osin. Opinnoista tulee esittää opetuksen antajan kirjallinen todistus. Hyväksi luettavien opintojen kelpoisuudesta päättää kunkin aineen virassa oleva opettaja yhdessä rehtorin kanssa.

3.5 Arviointi

Opetushallitus päättää oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista (laki taiteen perusopetuksesta, 8 §). Taiteen perusopetuksessa oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijoiden taitojen kehittymistä ja se kohdistetaan kunkin taiteenalan yleisen oppimäärän oppimistavoitteisiin. Arviointi on eettisesti kestävä ja sen tulee olla myönteistä, oikeudenmukaista ja tasavertaista. Oppimisen arviointi on luonteeltaan ohjaavaa, jatkuvaa sekä pitkäkestoista ja se koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista.

Itsearviointilla lisätään opiskelijan osallisuutta ja itseohjautuvuutta: opiskelija oppii tunnistamaan omaa osaamistaan ja kehittymismahdollisuuksiaan. Oma oppimista reflektoidessaan opiskelija omaksuu tavan tarkastella oppimistaan suhteessa aiempaan kokemukseen, oppimistehtäviin ja yhteistoimintaan muiden kanssa. Palautteen tarkoitus on auttaa opiskelijaa kehittymään ja etenemään taiteen tekijänä ja kokijana. Taiteen perusopetus opettaa sekä ottamaan että antamaan palautetta. Opiskelijoita ohjataan myös antamaan palautetta toisten ryhmäläisten oppimisesta sekä opetuksesta.

3.6 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot että teemaopinnot, yhteensä 500 tuntia.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset opinnot – kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus

- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän teemaopinnot – kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

Oppilaalle annetaan pyydettyessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteen- alan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

Raahe-opistossa annetaan mahdollisuus suorittaa yleisen oppimäärän taiteen perusopetuksen opintoja niin, että oppilas saa suostumuksen antamisen jälkeen suorituksensa Koski-tietovarantoon, valtakunnalliseen tutkinto- ja opintorekisteriin. Opintojen valmistuttua hän voi jakaa suoritustaan Oma opintopolku -palvelussa kolmannelle osapuolelle. Arviointi toteutetaan hyväksyty/hylätty arvosanoilla. Mikäli arvioinnin tuloksena on hylätä opiskelijan suoritus, ei suoritustietoa tallenneta valtakunnalliseen tietovarantoon (Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä 9 d §, Laki vapaasta sivistystyöstä 6 b §).

4. Kuvataide

Kuvataiteen yleisen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tukea oppilaan kasvua, itsetuntemusta, identiteetin rakentumista ja oman sekä muiden kulttuurien tuntemusta kuvataiteen keinoin. Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä. Opinnot kehittävät visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä luovat edellytyksiä uuden oppimiselle. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin jatkuvaa muuntumista ja avoimia rajoja.

Oppilailla on mahdollisuus opinnoissaan syventyä heille merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisun keinoihin. Opetuksessa painotetaan oppilaiden omaa kokemusmaailmaa, joka luo pohjan oivalluksia herättävälle oppimiselle ja tekemisen ilolle. Oppilasta kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta sekä arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä. Opintojen edetessä oppilas oppii tulkitsemaan ja arvioimaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria eri näkökulmista.

Opetuksessa kannustetaan pohtimaan taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia, käyttämään taiteen toimintatapoja yhteistyön, vuorovaikutuksen, osallistumisen ja vaikuttamisen välineenä. Opinnot luovat perustaa oppilaan omakohtaisen taidesuhteen kehittymiselle ja kuvataiteen elinikäiselle harrastamiselle.

4.1 Kuvataiteen yhteiset opinnot (300 h/11,1 op)

Kuvataiteen yhteisten opintojen yhteiset tavoitteet ovat taiteenalan perustaitojen hankkiminen, rohkaista ja tukea oppilaan kuvallista ilmaisua, omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan taidekäsityksen ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta
- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, taiteiden välisiin työskentelytapoihin sekä hänelle merkitykselliseen taiteeseen

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta
- ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmasta
- kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan tulkintojaan ja keskustelemaan niistä
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- rohkaista oppilasta tarkastelemaan omassa kuvailmaisussa ja toiminnassa ilmeneviä arvoja
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin

Keskeiset sisällöt

Tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

- tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista
- harjoitellaan visuaalista havaitsemista, ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista
- kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia
- hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa

Omat kuvat

- tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä

- pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin

Taiteen maailmat

- tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja
- tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä
- hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan
- tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön

Visuaalinen ympäristö

- tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja
- harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista

Kuvataiteen yleisen oppimäärän opinnoissa yhteiset opinnot ovat 300 tuntia/11,1 op. Ne sisältävät viisi (5) eri opintokokonaisuutta, jotka on jaettu eri mittaisiin opintojaksoihin.

Opintokokonaisuus 1 (60 h / 2,22 op)

Opintojakso 1: Taidemaistiaiset (30 h)

Sisältö:

- inspiroidutaan ja tutustutaan eri taiteenaloihin tavoitteena innostaa taiteiden välisiin työskentelytapoihin sekä oppilaalle merkitykselliseen taiteeseen
- omien luontaisten mielenkiinnon kohteiden etsiminen eri taiteista
- leikkimällä ja tutkimalla oppiminen

Osaamistavoitteet:

- innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, sekä taiteiden välisiin työskentelytapoihin.
- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti

Arviointikriteerit:

- käyttää useita kuvailmaisun keinoja
- hyödyntää eri aisteja tehdessään havaintoja

Opintojakso 2: Yhdessä tutkien (30 h)

Sisältö:

- luokkaan ja turvalliseen tekemiseen tutustuminen kaverit huomioiden
- erilaisiin materiaaleihin ja työvälineisiin tutustuminen
- välinehuollon harjoittelua
- leikkimällä ja tutkimalla oppiminen

Osaamistavoitteet:

- innostaa oppilasta monipuolisesti tutustumaan kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin
- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen

Arviointikriteerit:

- käyttää useita kuvailmaisun keinoja
- hyödyntää eri aisteja tehdessään havaintoja

Opintokokonaisuus 2 (60 h / 2,22 op)

Opintojakso 3: Kuvataiteen alkujuurilla (10 h)

Sisältö:

- tutustutaan kuvataiteen historiaan keskustellen ja katsellen kuvia

Osaamistavoitteet:

- tukea oppilaan taidekäsityksen kehittymistä
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia
- ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmasta
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta näkökulmasta

Arviointikriteerit:

- käyttää useita kuvailmaisun keinoja
- ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisen viestinnän keinoin
- hyödyntää ympäröivän kulttuurin kuvastoa töissään

Opintojakso 4: Elämäni kuvat (20 h)

Sisältö:

- oman elämänpiirin kuvittaminen
- omien havaintojen ja kokemusten kuvittaminen

Osaamistavoitteet:

- kannustaa ja innostaa oppilasta tutkimaan ja havainnoimaan ympäristöä visuaalisuutta moniaistisesti
- tukea oppilaan itsetuntemuksen kehittymistä oman kuvailmaisun kautta
- rohkaista oppilasta omaan kuvailmaisuun

Arviointikriteerit:

- käyttää useita kuvailmaisun keinoja
- ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisen viestinnän keinoin
- hyödyntää ympäröivän kulttuurin kuvastoa töissään

Opintojakso 5: Etsin ja kokeilen (30 h)

Sisältö:

- oman ideoinnin ja ilmaisun korostaminen
- kuvataiteen erilaisiin tekniikoihin ja peruskäsitteisiin tutustuminen
- mediataiteeseen tutustuminen
- taidehistoriaan tutustuminen

Osaamistavoitteet:

- tukea oppilaan taidekäsityksen ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta
- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- innostaa oppilasta tutustumaan kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, erilaisiin työskentelytapoihin sekä hänelle merkitykselliseen taiteeseen
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta

- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit:

- käyttää useita kuvailmaisun keinoja.
- ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisen viestinnän keinoin
- hyödyntää ympäröivän kulttuurin kuvastoa töissään.

Opintokokonaisuus 3 (60 h /2,22 op)

Opintojakso 6: Puhetta taiteesta (10 h)

Sisältö:

- erilaisten teosten tutkiminen
- taiteen eri lajeihin tutustuminen
- taidefilosofian alkeet

Osaamistavoitteet:

- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia ja tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja hänelle merkitykselliseen taiteeseen
- tukea oppilaan taidekäsityksen kehittymistä
- kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan tulkintojaan, keskustelemaan niistä ja ilmaisemaan näkemyksiään
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit:

- tulkitsee näkemäänsä (omista lähtökohdistaan)
- käyttää erilaisia kuvallisen viestinnän keinoja.
- ilmaisee mielipiteitään itselleen merkityksellisistä asioista kuvallisen viestinnän keinoin

Opintojakso 7: Median kuvat (20 h)

Sisältö:

- median ilmiöihin ja mediaympäristöihin tutustuminen

Osaamistavoitteet:

- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta
- ohjata oppilasta tulkitsemaan median ilmiöitä visuaalisesta näkökulmasta ja jatkamaan omia tulkintojaan ja keskustelemaan niistä
- innostaa oppilasta pohtimaan mediakulttuuria yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta sekä siinä ilmeneviä arvoja
- rohkaista oppilasta tarkastelemaan omia arvojaan mediaan liittyvässä kuvailmaisussaan ja toiminnassaan
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen

Arviointikriteerit:

- tulkitsee näkemäänsä (omista lähtökohdistaan)
- käyttää erilaisia kuvallisen viestinnän keinoja.
- ilmaisee mielipiteitään itselleen merkityksellisistä asioista kuvallisen viestinnän keinoin

Opintojakso 8: Sano se omin kuvin (30 h)

Sisältö:

- kuvataiteen keinoin vaikuttaminen, kantaa ottaminen ja osallisuus, omien arvojen pohtiminen

Osaamistavoitteet:

- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- rohkaista oppilasta tarkastelemaan omassa kuvailmaisussa ja toiminnassa ilmeneviä arvoja ja ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin

Arviointikriteerit:

- tulkitsee näkemäänsä (omista lähtökohdistaan)
- käyttää erilaisia kuvallisen viestinnän keinoja.
- ilmaisee mielipiteitään itselleen merkityksellisistä asioista kuvallisen viestinnän keinoin

Opintokokonaisuus 4 (60 h / 2,22 op)

Opintojakso 9: Kuvanlukutaito (30 h)

Sisältö:

- kuva-analyysimenetelmiin tutustuminen
- omien ja muiden kuvien analysointi

Osaamistavoitteet:

- tukea oppilaan taidekäsityksen ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta
- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia
- kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan omia tulkintoja ja keskustelemaan niistä
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta
- kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen

Arviointikriteerit:

- käyttää erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä
- osaa selittää taiteellisen prosessin
- ilmaisee mielipiteitään itselleen merkityksellisistä asioista kuvallisen viestinnän keinoin

Opintojakso 10: Taidekentällä (10 h)

Sisältö:

- paikalliseen taiteeseen tutustuminen
- taiteen eri instituutioihin ja -kulttuurikohteisiin tutustuminen
- taiteen ammattilaisten työskentelyyn tutustuminen

Osaamistavoitteet:

- innostaa oppilasta tutustumaan taiteen kenttään, -prosesseihin ja työskentelytapoihin

Arviointikriteerit:

- käyttää erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä
- osaa selittää taiteellisen prosessin
- ilmaisee mielipiteitään itselleen merkityksellisistä asioista kuvallisen viestinnän keinoin

Opintojakso 11: Yhteisötaide (20 h)

Sisältö:

- yhteisötaiteeseen tutustuminen
- yhteisötaiteellinen projekti

Osaamistavoitteet:

- kannustaa oppilasta toimimaan ja osallistumaan erilaisiin ryhmiin ja yhteisöihin yhteisötaiteen keinoin
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta
- kannustaa oppilasta pohtimaan yhteisötaiteessa ilmeneviä arvoja

Arviointikriteerit:

- käyttää erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä
- osaa selittää taiteellisen prosessin
- ilmaisee mielipiteitään itselleen merkityksellisistä asioista kuvallisen viestinnän keinoin

Opintokokonaisuus 5 (60 h / 2,22 op)

Opintojakso 12: Muut kulttuurit kuvataiteessa (30 h)

Sisältö:

- eri kulttuurien visuaaliseen taiteeseen tutustuminen ja kansainvälisyys

Osaamistavoitteet:

- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta
- innostaa ja rohkaista oppilasta tutustumaan eri kulttuurien visuaaliseen taiteeseen

Arviointikriteerit:

- tunnistaa eri kulttuurien ja aikakausien kuvakulttuureja
- ilmaisee ajatuksiaan ja arvojaan kuvallisen viestinnän keinoin
- käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja

Opintojakso 13: Omalla kartalla (30 h)

Sisältö:

- omien persoonallisten valintojen tekeminen omassa työskentelyssä
- töiden aiheeseen sopivien tekniikoiden valinta

Osaamistavoitteet:

- kannustaa oppilasta omaan ilmaisuun kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään taiteen keinoin

Arviointikriteerit:

- tunnistaa eri kulttuurien ja aikakausien kuvakulttuureja

- ilmaisee ajatuksiaan ja arvojaan kuvallisen viestinnän keinoin
- käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja

4.2 Kuvataiteen teemaopinnot (200 h/ 7,4 op)

Kuvataiteen teemaopintojen yhteiset tavoitteet ovat oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen, kuvallisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen sekä tietojen sekä vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen tavoitteellisen kuvailmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- kannustaa oppilasta identiteettinsä pohdintaan erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla
- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä tavoitteidensa ja näkemystensä mukaisessa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- rohkaista oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilasta hänen ilmaistessaan näkemyksiään taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan
- kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ohjata oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin

Keskeiset sisällöt

Tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

- tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista
- harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista
- kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia
- hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa

Omat kuvat

- tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä
- pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin

Taiteen maailmat

- tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja
- tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä
- hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan
- tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön

Visuaalinen ympäristö

- tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja
- harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista

Opintokokonaisuus 1: Kaikille yhteiset opinnot (150 h / 5,55 op)

Opintojakso 14: Taiteiden rajapinnoilla (30 h)

Sisältö:

- toimitaan hyödyntäen taiteidenvälisyyttä ja yhteisöllisyyttä
- pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä
- hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan
- tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja taiteen ammattilaisten työhön

Osaamistavoitteet:

- tukea oppilasta yhteistoiminnallisessa taiteellisessa työskentelyssä
- kehittää oppilaan taitoa tutkia taidetta tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata ja tukea oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin

Arviointikriteerit:

- analysoi visuaalisen kulttuurin merkitystä valitsemallaan tavalla
- ilmaisee ajatuksiaan ja arvojaan kuvallisen viestinnän keinoin
- perustelee kuvailmaisun valintojaan
- käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja

Opintojakso 15: Taiteellinen esittäytyminen (40 h)

Sisältö:

- omien kiinnostuksen kohteiden valitseminen ja teosten esiin tuominen oppilaan valitsemalla tavalla
- harjoitellaan sanallistamista

- tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin
- dokumentoidaan teoksia ja työskentelyä
- syvennetään itsearviointia

Osaamistavoitteet:

- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan
- ohjata oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään

Arviointikriteerit:

- analysoi visuaalisen kulttuurin merkitystä valitsemallaan tavalla
- ilmaisee ajatuksiaan ja arvojaan kuvallisen viestinnän keinoin
- perustelee kuvailmaisun valintojaan
- käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja

Opintojakso 16: Minä taiteilijana (80 h)

Sisältö:

- syvennetään ja kehitetään omaa itsenäistä työskentelyä omien kiinnostuksen kohteiden pohjalta
- tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista
- harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista
- kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia
- tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista, elämänpiiristä ja omista kuvista nousevia henkilökohtaisia merkityksiä
- dokumentoidaan teoksia ja työskentelyä
- syvennetään itsearviointia

Osaamistavoitteet:

- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen tavoitteellisen kuvailmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- kannustaa oppilasta identiteettinsä pohdintaan erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla
- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä tavoitteidensa ja näkemystensä mukaisessa itsenäisessä kuvallisessa työskentelyssä
- rohkaista oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan
- rohkaista ja tukea oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään, mielipiteitään, havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti
- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti toimiessaan

Arviointikriteerit:

- analysoi visuaalisen kulttuurin merkitystä valitsemallaan tavalla
- ilmaisee ajatuksiaan ja arvojaan kuvallisen viestinnän keinoin

- perustelee kuvailmaisun valintojaan
- käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja

Opintokokonaisuus 2: Valinnaiset opinnot (50 h / 1,85 op)

Kaksi valinnaista opintojaksoa, joista valitaan toinen (17a tai 17b).

Opintojakso 17a: Tutkiva taide (50 h)

Sisältö:

- hyödynnetään taiteen ja tieteen yhteyttä sekä digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.
- käsitellään taiteen historiallisia merkityksiä
- tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja

Osaamistavoitteet:

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan
- kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- innostaa oppilasta kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmaratkaisuun
- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen oman oppimisen reflektoin

Arviointikriteerit:

- hyödyntää kestäväen kehityksen näkökulmia omassa työskentelyssään
- hyödyntää kulttuurisen moninaisuuden näkökulmia kuvallisessa ilmaisussaan
- ilmaisee mielipiteitään itselleen merkityksellisistä asioista kuvallisen viestinnän keinoin

Opintojakso 17b: Ympäristö: (50 h)

Sisältö:

- tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja
- harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista
- dokumentoidaan teoksia ja työskentelyä
- syvennetään itsearviointia

Osaamistavoitteet:

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan
- kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- innostaa oppilasta kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmaratkaisuun
- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen oman oppimisen reflektoinnin kautta

Arviointikriteerit:

- hyödyntää kestäväen kehityksen näkökulmia omassa työskentelyssään
- hyödyntää kulttuurisen moninaisuuden näkökulmia kuvallisessa ilmaisussaan
- ilmaisee mielipiteitään itselleen merkityksellisistä asioista kuvallisen viestinnän keinoin

4.3 Työtavat kuvataiteen opetuksessa

Opetuksessa valitaan työtapoja, jotka kannustavat opetuksessa vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja oman oppimisen reflektointiin. Työtapojen valinnoissa huomioidaan oppilaiden omat tavoitteet, yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Oppilasta kannustetaan ottamaan aktiivinen rooli työtapojen valinnassa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, teknologioita ja mediavälineitä. Työtapojen monipuolisuutta edistetään hyödyntämällä paikallisia kulttuuripalveluja, verkostoja, toimijoita ja globaaleja mahdollisuuksia. Tavoitteena on, että valitut työtavat ja oppimisympäristöt tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen. Oppilaita kannustetaan kokeilemiseen, improvisointiin ja sattuman hyödyntämiseen

4.4 Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävä on tukea oppilaan kuvataiteen opintojen edistymistä. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itse- ja vertaisarviointiin. Itsearviointissa oppilasta ohjataan pohtimaan oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyään ja tarkastelemaan oman oppimisen edistymistä. Oppilasta rohkaistetaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arvioinnilla ja muulla palautteella kannustetaan oppilasta uuden oppimiseen sekä ohjataan häntä arvostamaan toisten näkemyksiä. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa. Oppilasta perehdytetään kuvataiteen arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin.

Kuvataiteen yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat *Taidesuhte*, *Visuaalinen lukutaito* sekä *Osallisuus ja vaikuttaminen*. Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista. Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilasta kuvataiteen perustaitojen hankkimisessa. Jatkuvalle arvioinnille ja muulla palautteella vahvistetaan oppilaan kuvallista ilmaisua, taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen sanallistamiseen. Teemaopintojen arvioinnilla tuetaan oppilasta yhteisissä opinnoissa hankkimiensa taitojen laajentamisessa. Jatkuvalle arvioinnille ja muulla palautteella kehitetään oppilaan kuvataiteellista ajattelua, kuvailmaisua, tietoja ja vaikuttamismahdollisuuksia.

5. Käsityö

Käsityön yleisen oppimäärän tehtävä on tarjota oppilaalle myönteisiä kokemuksia käsityöstä, muotoilusta ja teknologiasta. Opinnot tukevat kasvua, itsetuntemusta, omaa ilmaisua, ongelmanratkaisua ja tekemisen tapaa. Käsityötaidot kehittyvät tutkivalla ja elämyksellisellä lähestymistavalla. Oppilasta ohjataan eri materiaalien, tekniikoiden ja työkalujen turvalliseen käyttöön kokeilun ja tekemisen kautta.

Opinnoissa pohditaan käsillä tekemisen ja käsityöläisyyden merkityksiä sekä tutustutaan paikalliskulttuuriin. Ympäristöä ja kulttuuria havainnoidaan ja havaintoja sovelletaan omassa työskentelyssä. Yhdessä pohditaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista eri (ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä) näkökulmista. Oppilaita kannustetaan arvostamaan omaa ja toisten käsityötä. Opinnot luovat perustaa elinikäiselle käsityöharrastukselle.

Opetuksen tavoitteena on auttaa oppilasta näkemään käsityö monitieteisenä ilmiönä. Käsityön, taiteiden ja tieteiden yhteyksiä tarkastelemalla löydetään uusia oivalluksia, ideoidaan ja valmistetaan uutta. Opettaja kuuntelee, ohjaa ja osallistaa rohkaisten ja innostaen.

5.1 Käsityön yhteiset opinnot (300 h/ 11,1 op)

Tavoitteet

Käsityön yhteisten opintojen tarkoituksena on hankkia käsityön perustaidot. Opintojen tavoitteena on innostaa oppilasta kehittämään käsityön tekemisessä, suunnittelussa ja toteuttamisessa tarvittavia taitoja. Opinnoissa tutustutaan käsityöhön, teknologiaan ja muotoiluun sekä tarkastellaan käsityötä yhteiskunnallisena, kulttuurisena ja monitieteisenä ilmiönä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Keskeiset sisällöt

Keskeisiä sisältöjä voi sisältyä kaikkiin tai valinnaisesti joihinkin opintokokonaisuuksiin. Käsityön yhteisissä opinnoissa tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityössä teknologia liittyy materiaaleihin, valmistukseen ja tietoteknologian hyödyntämiseen, mitä tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Muotoilun avulla saadaan tuotteelle tai toiminnalle merkitys, muoto ja toimivuus. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä.

Käsityön yhteisten opintojen keskeiset sisällöt ovat *Esine- ja tekstiiliympäristöt*, *Pukeutuminen*, *Palveluympäristöt* sekä *Rakennetut ja luonnonympäristöt*. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä. Kaikkia keskeisiä

sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden, ekologisuuden näkökulmasta. Opintoissa tarkastellaan laaja-alaisesti kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

Esine- ja tekstiiliympäristöt

Esine- ja tekstiiliympäristöjä tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, teknologian, muotoilun, muoti-ilmiöiden ja eri kulttuurien näkökulmista:

- historia: -paikallishistoria, Suomen historia, menneisyys ja niiden vaikutus tähän päivään
- paikalliskulttuuri - muut kulttuurit
- käytettävyys
- taide, tiede, teknologia, käsityö, design: -mikä on esineen funktio -mikä on esineen viesti
- eettisyys
- ekologisuus
- esteettisyys
- ongelmien ratkaisu

Pukeutuminen

Pukeutumista tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, vaateusteknologian, muoti-ilmiöiden, fysiologian ja eri kulttuurien näkökulmista:

- pukeutumisen historiaan perehtymistä
- selvitetään, miksi eri puolilla maailmaa ja eri kulttuureissa pukeudutaan eri tavoin
- pohditaan, mitä vaatteet viestivät meistä muille; haluanko sulautua massaan vai erottua siitä?
- pohditaan ja kokeillaan, miten ja millä tavoin taide, tiede ja käsityö voivat yhdistyä toisiinsa
- perehdytään vaateen valmistuksen vaiheisiin: ideointi, suunnittelu, suunnitteluongelma, valmistus, ilmaisullisuus -kokonainen käsityöprosessi
- mietitään, kenelle ja miksi vaatteita valmistetaan; massalle vai yksilölle.
- tutustutaan muotiin, designiin, trendeihin ja erilaisiin pukeutumisen kulttuureihin

Palveluympäristöt

Palveluympäristöjä tarkastellaan hyvinvoinnin, kokemuksellisuuden, asiakaslähtöisyyden ja yrittäjyyden näkökulmista. Palveluympäristö käsittää yhdessä tekemistä, osallisuutta, yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja sosiaalisten- ja vuorovaikutustaitojen oppimista:

- elämyksellisyys (miten, kenelle, miksi?) -sen tuottaminen toisille
- yhdessä tekeminen, yhteisöllisyys
- vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot
- palvelun tuottaminen miten, kenelle, miksi?) -sen tuottaminen toisille
- projekti -kertaluonteinen -osa jotain kokonaisuutta
- verkostot ja niiden merkitys -luodaan verkostoja -vertaisryhmät muualla, taideoppilaitokset, yhteisöt ym.
- tuotos voi olla verkkoon jaettava
- tuotos voi olla esimerkiksi vanhainkotiin vietävissä

Rakennetut ja luonnonympäristöt

Rakennettuja ja luonnonympäristöjä tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista.

- millaisia kokemuksia, materiaaleja ja monipuolisia mahdollisuuksia ympäristöt tarjoavat tekemiseen, tutkimiseen ja toteuttamiseen

- miten hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa
- yhteistyö eri toimijoiden kanssa; museot, kirjastot, päiväkodit jne.
- havainnoidaan kuinka pedagogisesti monitahoisia ja tarpeen mukaan muuntuvia ympäristöt ovat
- millainen on kehittävä, oppimista ja vuorovaikutusta edistävä -terveellinen, turvallinen - kunnioittava ja rohkaiseva -aktiivisuuteen ja itsenäiseen oppimiseen kannustava sekä yhteisöllinen ympäristö
- huomioidaan opiskelijoiden ja ryhmän toiveet ja tarpeet -tuotokset esillä
- aktiivisuuteen ja itsenäiseen oppimiseen kannustava sekä yhteisöllinen ympäristö

Käsityön yhteisten opintojen opintokokonaisuuksiin kuuluu neljä eri osa-aluetta:

- 1. Työkalupakki** (tutkiva - keksivä - kokeileva) on 60 h / 2,2 op
- 2. Käsityötarina** (oma kokemus - suhde ympäristöön - minun tarinani) on 60 h / 2,2 op
- 3. Luonnoksia ja luomuksia** (suunnitteleva - pohtiva - toteuttava) on 60–90 h / 2,2–3,3 op
- 4. Future** (haaveita - tavoitteita - tulevaisuusnäkökulma) on 60–90 h / 2,2–3,3 op

Opintokokonaisuus 1: Työkalupakki (60 h / 2,22 op)

Opintojaksot 1-3

Sisältö:

Tutkiva

- perustaidot • turvallisuus • työhjeet ja -menetelmät • työvälineet, materiaalit ja tekniikat • työskentely yhteisissä tiloissa itsenäisesti, mutta yhdessä toimien • motoriset taidot

Keksivä

- uteliaisuus • ymmärtää ohjeet • työhjeiden, -menetelmien ja -järjestyksen yhteys lopputulokseen • rohkaiseminen käyttämään materiaaleja ja tekniikoita monipuolisesti

Kokeileva

- ymmärtää ohjeet ja soveltaa niitä omiin tarpeisiin • työskentely niin, että kaikki pääsevät osallisiksi toiminnasta • ympäristön havainnointi

Osaamistavoitteet:

- oppia käsityön tekemiseen tarvittavaa perustietoutta ja -käsitteistöä, joita tarvitaan käsityötuotteiden valmistuksessa
- harjoitella käyttämään työvälineitä turvallisesti sekä toimia erilaisissa oppimisympäristöissä, sekä kokeilla erilaisia tekniikoita ja materiaaleja. Motoriset taidot kehittyvät tekemisen kautta.
- oppia ymmärtämään ja tulkitsemaan työhjeita, -menetelmiä ja -järjestyksiä sekä oppia hahmottamaan näiden kokonaisuuksia ja yhteyksiä lopputulokseen
- hyödyntää opittua tietoutta ja työhjeita sekä soveltaa niitä omiin töihin
- oppia havainnoimaan ympäristöä
- toimia yhdessä vuorovaikutteisesti toiset huomioiden, niin että kaikki pääsevät osalliseksi toiminnasta

Arviointikriteerit:

- osaa asettaa omia tavoitteita, toimia niiden saavuttamiseksi ja arvioida niiden

toteutumista

- osaa havainnoida ympäristöään ja käyttää havaintojaan suunnittelun lähtökohtana
- on tutustunut erilaisiin suunnittelumenetelmiin, materiaaleihin, käsityötekniikoihin, työmenetelmiin, työvälineisiin, koneisiin ja laitteisiin ja osaa käyttää näitä turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti
- hahmottaa ja arvioi käsityötä prosessina
- osaa työskennellä ryhmässä

Opintokokonaisuus 2: Käsityötarina (n. 60 h / 2,22 op)

Opintojaksot 4-6

Sisältö:

Oma kokemus

- lähtee minusta • oppijan aktiivisuus ja osallisuus • omakohtainen kokemus • ympäristön havainnoin

Suhde ympäristöön

- historian tuntemus ja perinteet • omakohtainen kokemus • kulttuurin tuntemus ja kulttuurinen moninaisuus • käsityötaide • käsityöyrittäjyyden traditio

Minun tarinani

- lähtee minusta; ajatukset näkyväksi • käsityökipinä • tiedon ja taidon syventäminen • dokumentointi • aihevalinnat yhä enenevässä määrin oppijan (oppilaslähtöisyys) kiinnostuksen kohteista lähtevää, mutta myös traditioiden siirtämistä

Osaamistavoitteet:

- harjaannuttaa opiskelijaa syventämään tietojaan ja ymmärrystään käsityöilmaisun perusteista käsityötaiteesta, kulttuuriperinnöstä ja taiteidenvälisyydestä sekä käsityön kulttuurisista merkityksistä
- innostaa oppilasta aktiiviseksi käsityökulttuurin havainnoijaksi, tekijäksi, toimijaksi ja kuluttajaksi
- ohjaa oppilasta näkemään käsityön elävänä kulttuuriperintönä ja auttaa ymmärtämään käsityöyrittäjyyden traditiota
- tuoda näkyväksi oppilaiden ajatuksia, tunteita ja tulkintoja käsityöstä, ympäristöstä ja kulttuurista sekä kannustaa oppilasta pohtimaan käsityötä kulttuurisen moninaisuuden näkökulmasta
- harjoittaa dokumentoimaan ja jakamaan tuotoksia sekä arvioimaan omaa työskentelyä

Arviointikriteerit:

- osaa toimia käsityökulttuurin tekijänä, vastaanottajana ja tulkitsijana ja osoittaa sen valitsemallaan tavalla
- ymmärtää muotoilun, käytettävyyden, materiaalivalintojen ja tuotteen elinkaaren väliset yhteydet ja näiden vaikutuksen elinympäristöön
- osaa reflektoida oppimaansa

Opintokokonaisuus 3: Luonnoksia ja luomuksia (n. 60-90 h / 2,22-3,33 op)

Opintojaksot 7-9

Sisältö:

Pohtiva

- uteliaisuuden herättäminen • työskentelyn lähtökohtana oppilaan kiinnostus • eettisyys, kestävä kehitys, vastuullisuus • kokemus käsityöstä • tapa työskennellä: aktiivisuus ja osallisuus

Suunnitteleva

- suunnitteluprosessi • omat tavoitteet • kasvun tukeminen • itsetuntemus ja rohkeus • tapa työskennellä: ilmaisullisuus sekä tutkimus ja suunnittelu

Toteuttava

- omat tavoitteet • kasvun tukeminen • itsetuntemus ja rohkeus • tunteet ja tulkinnat • ideasta toteutukseksi • tapa työskennellä: luova ongelmanratkaisu

Osaamistavoitteet

- ohjata ja tukea oppilasta oman ilmaisun löytämisessä
- tutkimisen, uteliaisuuden herättämisen ja oppilaan oman kiinnostuksen käyttäminen enenevässä määrin työskentelyn lähtökohtina
- kehittää suunnittelu- ja ongelmanratkaisutaitoa, teknologiaosaamista sekä eettisyyden huomioimista
- huomioida kestävä kehitys ja kulttuurin moninaisuuden näkökulma työskentelyn aikana
- pohtia opintokokonaisuuteen sisältyvän suunnitteluprosessin aikana laajasti erilaisia vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia
- tukea oppilaan kasvua kädentaitojen tekijänä ja ymmärtäjänä
- oma ilmaisun, aktiivisen toimijan ja vastuullisen kuluttajan roolin kehittyminen
- tutkimuksellisen otteen kehittyminen

Arviointikriteerit:

- kokeilee ennakkoluulottomasti ja osaa tehdä kokeilujen pohjalta perusteltuja ja vastuullisia materiaali- ja työkohtaisia ratkaisuja tavoitteenaan laadukas tuote tai teos
- osaa arvioida ja kehittää osaamistaan ja kädentaitojaan valitsemallaan tavalla
- osaa soveltaa oppimiaan taitoja työssään
- osaa ilmaista itseään käsityön keinoin

Opintokokonaisuus 4: Future (n. 60-90 h / 2,22-3,33 op)

Opintojaksot 10 ja 11

Sisältö:

Haaveita ja tavoitteita

- minä muotoilijana • oppilaan aktiivisuus ja osallisuus • oman toiminnan ja työn arvioinnin osaaminen • yritteliäisyys • aihevalinnat yhä enenevässä määrin oppijan (oppilaslähtöisyys) kiinnostuksen kohteista lähtevää, mutta myös traditioiden siirtämistä

Tulevaisuusnäkökulma

- kestävä elämäntapa • elinikäinen harrastuneisuus • omat valinnat • kriittinen kuluttaja •

taiteidenvälisyys ja monitieteisyys • tiede + taide + käsityö • teknologia ja tietoviestintäteknologia

Osaamistavoitteet:

- hahmottaa omia haaveita ja tavoitteita
- auttaa oppilasta näkemään omien valintojen vaikutusta pitkällä aikavälillä ekologisuuden kannalta tulevaisuusnäkökulman kautta
- kannustaa oppilasta kuluttajana kriittisyyteen
- oman työskentelyn mielekkyyden näkökulma

Arviointikriteerit

- osaa ottaa huomioon kestävän kehityksen periaatteet omassa työskentelyssään ja pohtia käsityön eettisiä arvoja
- ymmärtää käsityön paikallisen ja maailmanlaajuisen merkityksen ja osaa toimia vuorovaikutuksessa monikulttuurisessa maailmassa (ryhmässä)
- osaa sanallistaa omia haaveita ja tavoitteita

5.2 Käsityön teemaopinnot (200 h/7,4 op)

Tavoitteet

Käsityön teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, resurssit, ajankohtaiset ilmiöt sekä paikallisuus. Koulutuksen järjestäjä määrittelee vuosittain teemaopintojen opintokokonaisuudet ja lukumäärän, opintokokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet. Näistä opiskelija valitsee oppilaitoksen määrittämän määrän opintokokonaisuuksia. Käsityön yleisen oppimäärän teemaopintoihin sisältyy oppilaan kokoama esitys osaamisestaan, jossa on sanallista ja/tai kuvallista aineistoa sekä itsearviointia.

Keskeiset sisällöt

Käsityön teemaopinnoissa tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityössä teknologiaa tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä.

Käsityön teemaopintojen keskeiset sisällöt ovat Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt sekä Rakennetut ja luonnonympäristöt. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä. Kaikkia keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden, ekologisuuden näkökulmasta. Opinnoissa tarkastellaan laaja-alaisesti kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

Pukeutumista tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, vaateusteknologian, muoti-ilmiöiden, fysiologian ja eri kulttuurien näkökulmista. Esine- ja tekstiiliympäristöjä tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, teknologian, muotoilun, muoti-ilmiöiden ja eri kulttuurien näkökulmista. Palveluympäristöjä tarkastellaan hyvinvoinnin, kokemuksellisuuden, asiakaslähtöisyyden ja yrittäjyyden näkökulmista. Rakennettuja ja luonnonympäristöjä tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista.

Opintokokonaisuus 1: Kaikille yhteiset opinnot (150 h / 5,55 op)

Opintojakso 12: Taiteiden rajanpinnoilla (30 h)

Sisältö:

- eri taidealojen ilmaisumuotoja hyödyntävä yhteistyö
- produktiot tai eri taidealoja yhdistävät projektit
- teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu yli taidealarajojen
- yhteisöllisyys
- yhteisöllisyys ja reflektointi
- luova ongelmanratkaisu

Osaamistavoitteet:

- huomioida oma taiteellinen tekeminen osana suurempaa kokonaisuutta
- taideprojektien ja -kokonaisuuksien hahmottaminen
- vuorovaikutustaitojen edistäminen
- osallisuus

Arviointikriteerit:

- ymmärtää ja osaa ilmaista käsityön paikallisen ja/tai maailmanlaajuisen merkityksen
- osaa toimia vuorovaikutuksessa monikulttuurisessa maailmassa (ryhmässä) ja reflektoida osaamistaan
- ilmaisee valitsemallaan tavalla osallisuutensa käsityön elävässä kulttuuriperinnössä

Opintojakso 13: Taiteellinen esittäytyminen (40 h)

Sisältö:

- oman tai ryhmän teoksen tuominen esiin oppilaan/oppilaiden valitsemalla tavalla
- yhteisöllinen toiminta
- luova prosessi
- teknologia

Osaamistavoitteet:

- oman persoonallisen ilmaisun harjaantuminen
- uuden ja ennennäkemättömän visualisointi
- oman tuotoksen esittely ja dokumentointi
- itsearviointi
- teknologian hyödyntäminen

Arviointikriteerit:

- etsii ja kehittää omaa ilmaisutapaansa ja syventää muotoiluajatteluaan erilaisten näkyvien prosessien kautta

- osaa käyttää materiaaleja, välineitä ja tekniikoita perustellusti ja tiedostaen omassa ilmaisussaan sekä reflektoida oppimaansa

Opintojakso 14: Minä taiteentekijänä (80 h)

Sisältö:

- omat kiinnostuksen kohteet
- kokonainen käsityöprosessi
- suunnitteluprosessi
- rohkeus, tunteet, tulkinnat
- käsityökulttuurin tuntemus
- oma ilmaisu
- kriittinen kuluttajuus

Osaamistavoitteet:

- erilaisten työohjeiden käyttö ja soveltaminen
- työvälineiden ja menetelmien monipuolinen, tarkoituksenmukainen ja joustava käyttö ilmaisussa
- ympäristön laaja-alainen huomioiminen
- ekologisuuden, esteettisyyden ja eettisyyden huomioiminen osana omaa prosessia

Arviointikriteerit:

- etsii ja kehittää omaa ilmaisutapaansa ja syventää muotoiluajatteluaan erilaisten näkyvien prosessien kautta
- osaa käyttää materiaaleja, välineitä ja tekniikoita perustellusti ja tiedostaen omassa ilmaisussaan ja reflektoida oppimaansa
- pohtii keskustellen käsityön eettisiä arvoja ja konkreettisia valintojaan

Opintokokonaisuus 2: valinnaiset opinnot (50 h / 1,85 op)

Kaksi valinnaista opintojaksoa, joista valitaan toinen (15a tai 15b)

Opintojakso 15a: Ympäristö (50 h)

Sisältö:

- asuminen, viihtyisyys, arjen haasteet, yhteisöllisyys, hyvinvointi
- käsityökulttuurin havainnointi: muoti-ilmiot, perinne, eri kulttuurit, yrittäjyys
- opintokäynnit, yritysvierailut tai näyttelyt
- ekologisuus, eettisyys ja esteettisyys osana käsityökulttuuria
- käytettävyys
- teknologia

Osaamistavoitteet:

- oman lähiympäristön havainnointi
- käsityökulttuurin huomioiminen

Arviointikriteerit:

- osaa soveltaa oppimaansa ja ilmaista itseään käsityön keinoin yksilöllisissä ja yhteisöllisissä projekteissa ja ympäristöissä
- hallitsee pienen itsenäisen käsityöprosessin tekemisen valitsemassaan ympäristössä
- osaa reflektoida oppimaansa

Opintojakso 15b: Tutkiva taide (50 h)

- taiteen ja tieteen yhteys
- luova prosessi
- itsenäinen työskentely, tutkimus

Osaamistavoitteet:

- oman kiinnostuksen kohteen tiedon ja/tai taidon syventäminen, tiedon jakaminen
- teknologian hyödyntäminen
- oman työn dokumentointi ja itsearviointi

Arviointikriteerit:

- harjoittelee taiteiden ja tieteiden välistä dialogia omassa käsityöilmaisussaan
- havainnoi ympäristöään ja haluaa kehittää käsityötä teknologiaa, luonnontieteitä ja taiteita soveltaen
- soveltaa omassa työskentelyssään sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisesti kestäväen kehityksen ja kiertotalouden periaatteita
- tuottaa ja soveltaa uutta tietoa yhdessä yhteisönsä/ryhmänsä kanssa

5.3 Työtavat käsityön opetuksessa

Käsityölle on ominaista havainnoille, pohdiskelulle, käsitteellistämislle, vuorovaikutukselle, arvottamiselle, tulkinnalle ja aktiivisuudelle perustuva toiminta. Se ilmenee niin opiskelijan käsityöprosessissa kuin laajemmin yhteisön jäsenenä toimiessa.

Työtapojen monipuolisilla valinnoilla tuetaan yksilöllistä tietojen ja taitojen oppimista, ilmaisua ja testaamista sekä yhteistoiminnallista käsityötä. Opetus järjestetään oppimisympäristöissä, jotka tukevat tarkoituksenmukaisesti erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden tutkimista sekä niiden kekseliästä soveltamista ja oppilaiden erityisosaamisalueiden kehittymistä.

Käsityössä erilaisiin ilmiöihin tutustutaan elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, niitä tutkimalla ja arvottamalla. Työskentelylle asetetut tavoitteet ohjaavat mielikuvitusta, ihmettelyä ja ideoiden kehittelyä. Työskentelyssä korostuu käsillä tekemisen ja oivaltamisen ilo. Työtapojen ja materiaalien valintaa ohjaavat kestäväen kehityksen ja kiertotalouden periaatteet.

5.4 Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä käsityön tekijänä. Oppilaalle annettava palaute on kannustavaa ja ohjaavaa. Arviointia tapahtuu koko prosessin ajan monipuolisilla menetelmin (arviointikeskustelu, itse- ja vertaisarviointi, näyttelyt ja esiintymiset).

Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Arvioinnissa käytetään sähköistä tai muuta oppimispäiväkirjaa opistokohtaisesti. Oppimispäiväkirjassa oppilas analysoi ja reflektoi omaa tekemistään. Oppilas saa työskentelyn aikana jatkuvaa sanallista palautetta. Käsityön yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat *Taidot ja muotoilu, Yhteiskunta ja kulttuuri sekä Taiteiden ja tieteidenvälisyys*. Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista.